ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 24.8.2020 г.
COM(2020) 468 final

2020/0221 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪВЕТА

за предоставяне, по силата на Регламент (ЕС) 2020/672 на Съвета, на временна подкрепа на Латвия с цел ограничаване на риска от безработица при извънредните обстоятелства вследствие на избухването на COVID-19

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

С Регламент (ЕС) 2020/672 („Регламентът за SURE“) се урежда предоставянето на финансова помощ от Съюза на държавите членки, които изпитват или са сериозно застрашени от тежък икономически шок, причинен от избухването на COVID-19. Предвидената в Регламента за SURE подкрепа е предназначена преди всичко за финансирането на схеми за подпомагане на работата на непълно работно време или подобни мерки за защита на работниците и служителите, както и на самостоятелно заетите лица, и съответно — за намаляване на последиците от безработица и загуба на доходи, както и, в допълнителен аспект, за финансирането на някои здравни мерки, по- специално на работното място.

На 7 август 2020 г. Латвия поиска финансова помощ от Съюза по силата на Регламента за SURE. В изпълнение на член 6, параграф 2 от Регламента за SURE Комисията се консултира с латвийските власти, за да провери внезапното и съществено увеличение на извършените и планирани разходи, пряко свързани с компенсаторна схема за работниците и служителите в принудителен отпуск и със свързаните с нея схеми — помощи за периода на принудителен отпуск и помощи за детски грижи; със схема за субсидиране на заплатите на трудещите се в областта на износа, здравеопазването и културата; както и с разходи във връзка със здравеопазването — за защитно лично оборудване, и за обезщетения, поради пандемията от COVID-19, във връзка със заболяванията от коронавируса. По-специално, увеличените разходи обхващат:

(1) компенсаторна схема за работниците и служителите в принудителен отпуск. По схемата се изплащат заплати на наетите лица в предприятия от частния сектор, които е трябвало да излязат в принудителен отпуск. Схемата покрива между 50 % и 75 % от заплатите на наетите лица, в зависимост от размера на предприятието, с горна граница 700 евро на нето лице на месец. С компенсаторната схема за работниците и служителите в принудителен отпуск е свързана схема за помощи за периода на принудителен отпуск, както и за помощи за детски грижи. Схемата за помощи за периода на принудителен отпуск предвижда минимално обезщетение за наетите или самостоятелно заетите лица в принудителен отпуск, които поради независещи от тях причини не удовлетворяват условията на компенсаторната схема за работниците и служителите в принудителен отпуск или получават по нея по-малко от 180 евро. Обезщетението осигурява минимална подкрепа и гаранция, че никое нето или самостоятелно заето лице не се обезщетява с по-малко от 180 евро на месец. Със схемата за помощи за детски грижи допълнително се подпомагат наетите лица в принудителен отпуск, които издържат деца;

(2) схема за субсидиране на заплатите в туризма и износа, която представлява продължение на компенсаторната схема за работниците и служителите в принудителен отпуск, но е насочена специално към секторите на туризма и износа. Желаещите да се възползват от мярката трябва да докажат, че средствата ще бъдат използвани за покриване на разходите за заплати;

(3) две субсидии на заплатите — за медицинските работници и за културните дейци. Субсидиите на заплатите представляват безвъзмездни средства, които се изплащат на медицинските работници и културните дейци, за да се подпомогнат възнагражденията им, докато са в принудителен отпуск. И двете

схеми са обвързани с условието безвъзмездните средства да се използват за покриване на разходите за заплати;

(4) разходи във връзка със здравеопазването — за защитно лично оборудване и други медицински консумативи, с оглед на здравето и безопасността на държавните служители и по-специално на здравните работници;

(5) обезщетения във връзка със заболяванията от COVID-19, при които държавата поема отпуска по болест на лицата, които е трябвало да не ходят на работа поради изискване за самоизолация или за самоналожена карантина. Обичайно работодателят е този, който поема част от обезщетението във връзка с болест, но по тази схема всички разходи се поемат от държавата.

Латвия предостави на Комисията необходимите сведения.

Предвид наличните доказателства Комисията предлага на Съвета да приеме решение за изпълнение, с което на Латвия по силата на Регламента за SURE да се предостави финансова помощ в подкрепа на горепосочените мерки.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политика**

Настоящото предложение е напълно съобразено с Регламент (ЕС) 2020/672, по силата на който е изготвено.

С настоящото предложение се допълва друг правен инструмент на Съюза за предоставяне на подкрепа на държавите членки при извънредни ситуации — Регламент (ЕО) № 2012/2002 на Съвета от 11 ноември 2002 г. за създаване на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз („Регламент (ЕО) № 2012/2002“). На 30 март бе приет Регламент (ЕС) 2020/461 на Европейския парламент и на Съвета, с който в обхвата на посочения инструмент се включват тежките извънредни ситуации в областта на общественото здраве и се определят специални операции, допустими за финансиране.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Предложението е част от набор от мерки, разработени в отговор на настоящата пандемия от COVID-19, като „инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса“, и допълва други инструменти в подкрепа на заетостта, като Европейския социален фонд и Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ)/InvestEU. Като предвижда заемането на средства и след това отпускането на заеми в подкрепа на държавите членки в този конкретен случай на пандемия от COVID-19, настоящото предложение служи като втора защитна линия за финансиране на схеми за подпомагане на работата на непълно работно време и подобни мерки, които спомагат за съхраняването на работните места и оттам — за защитата на работниците и служителите, както и на самостоятелно заетите лица срещу риска от безработица.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Правното основание на настоящия инструмент е Регламент (ЕС) 2020/672 на Съвета.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Предложението е в резултат на отправено от държава членка искане и като проява на европейската солидарност предоставя на тази засегната от избухването на COVID-19 държава членка финансова помощ от Съюза под формата на временни заеми. Като

втора защитна линия такава финансова помощ ще облекчи временно увеличените публични разходи на правителството за схеми за подпомагане на работата на непълно работно време и подобни мерки и ще спомогне за съхраняването на работните места и оттам — за защитата на работниците и служителите, както и на самостоятелно заетите лица срещу риска от безработица и загуба на доходи.

Тази подкрепа ще е от полза на засегнатото население и ще смекчи прякото социално и икономическо въздействие, причинено от настоящата криза с COVID-19.

- **Пропорционалност**

Предложението е съобразено с принципа на пропорционалност. То не надхвърля необходимото за постигането на целите на инструмента.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Консултации със заинтересованите страни**

Предложението трябваше да се изготви в съкратени срокове, за да може да се приеме своевременно от Съвета, поради което не бе възможно да се проведе консултация със заинтересованите страни.

- **Оценка на въздействието**

Поради спешния характер на предложението не беше направена оценка на въздействието.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Комисията следва да може да заема средства на финансовите пазари, които след това да предоставя в заем на държавата членка, искаща финансова помощ по инструмента SURE.

Освен предоставянето на гаранции от държавите членки са предвидени и други мерки с оглед на финансовата стабилност на схемата:

- стриктен и консервативен подход към финансовото управление;
- изграждане на портфейл от заеми, при който се ограничава рискът от концентрация, годишната експозиция и прекомерната експозиция към отделни държави членки, като същевременно се осигуряват достатъчни ресурси за най-нуждаещите се държави членки; както и
- възможности за подновяване на дълга.

2020/0221 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪВЕТА

за предоставяне, по силата на Регламент (ЕС) 2020/672 на Съвета, на временна подкрепа на Латвия с цел ограничаване на риска от безработица при извънредните обстоятелства вследствие на избухването на COVID-19

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2020/672 на Съвета от 19 май 2020 година за създаване на Европейски инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) вследствие на избухването на COVID-19[1], и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) На 7 август 2020 г. Латвия поиска финансова помощ от Съюза, с която да допълни националните си усилия за преодоляване на въздействието от избухването на COVID-19 и в частност — на социално-икономическите му последици за работниците и служителите.

(2) Избухването на COVID-19 и предприетите от Латвия извънредни мерки за преодоляване на разпространението на вируса и на социално-икономическите и здравните последици от този феномен се очаква да се отразят изключително сериозно на публичните финанси. Според прогнозата на Комисията за Латвия от пролетта на 2020 г., към края на 2020 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет се очаква да достигне 7,3 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а консолидираният държавен дълг — 43,1 % от БВП. Според междинната прогноза на Комисията за Латвия от лятото на 2020 г., през 2020 г. БВП се очаква да намалее със 7 %.

(3) Избухването на COVID-19 блокира значителна част от латвийската работна сила. Това доведе до внезапно и съществено увеличение на публичните разходи в Латвия, свързани със следните описани в съображения 4—7 мерки: компенсаторна схема за работниците и служителите в принудителен отпуск и със свързаните с нея схеми — помощи за периода на принудителен отпуск и помощи за детски грижи; схема за субсидиране на заплатите на трудещите се в областта на износа, здравеопазването и културата; както и разходи във връзка със здравеопазването — за защитно лично оборудване и за обезщетения във връзка със заболяванията от COVID-19.

(4) С посочените в искането на Латвия от 7 август 2020 г. актове — приетото на 31 март 2020 г. постановление № 179 за обезщетяване за принудителен отпуск на самостоятелно заетите лица, засегнати от разпространението на COVID-19, и

[1] ОВ L 159, 20.5.2020 г., стр.1.

приетото на 26 март 2020 г. постановление № 165 за работодателите, засегнати от причинената от COVID-19 криза, които удовлетворяват условията за получаване на компенсации за принудителен отпуск и раздробяване на плащането на просрочените данъци на вноски или отлагането му за период до три години, се въведе компенсаторна схема за работниците и служителите в принудителен отпуск. По схемата се изплащат заплати на наетите лица в предприятия от частния сектор, които е трябвало да излязат в принудителен отпуск. Схемата покрива между 50 % и 75 % от заплатите на наетите лица, в зависимост от размера на предприятието, с горна граница 700 евро на нието лице на месец. С компенсаторната схема за работниците и служителите в принудителен отпуск е свързана схема за помощи за периода на принудителен отпуск, както и за помощи за детски грижи. С посоченото в искането на Латвия от 7 август 2020 г. постановление на Министерския съвет № 236 за осигуряване на финансови ресурси от бюджетния фонд за национални извънредни ситуации се въведе схема за помощи за периода на принудителен отпуск, която предвижда минимално обезщетение за наетите или самостоятелно заетите лица в принудителен отпуск, които поради независещи от тях причини не удовлетворяват условията на компенсаторната схема за работниците и служителите в принудителен отпуск или получават по нея по-малко от 180 евро. Обезщетението осигурява минимална подкрепа и гаранция, че никое нието или самостоятелно зието лице не се обезщетява с по-малко от 180 евро на месец. Със схемата за помощи за детски грижи допълнително се подпомагат наетите лица в принудителен отпуск, които издържат деца. Мярката може да се приеме за подобна мярка на схемите за подпомагане на работата на непълно работно време съгласно Регламент (ЕС) 2020/672, тъй като с нея се подпомагат доходите на наетите и самостоятелно заетите лица във връзка с разходите за детски грижи по време на закриването на училищата, с което се помага на родителите да продължат да работят и оттам — да съхранят трудовите си правоотношения.

(5) С Информационния доклад за мерките за преодоляване на кризата с Covid-19 и за икономическо възстановяване бе въведена схема за субсидиране на заплатите в туризма и износа, която представлява продължение на компенсаторната схема за работниците и служителите в принудителен отпуск, но е насочена специално към секторите на туризма и износа. Желаещите да се възползват от мярката трябва да докажат, че средствата ще бъдат използвани за покриване на разходите за заплати.

(6) Властите въведоха две субсидии на заплатите — за медицинските работници и за културните дейци. С посочените в искането на Латвия от 7 август 2020 г. актове — закона за мерките за предотвратяване и премахване на причинената от разпространението на COVID-19 опасност за държавата и на нейните последици, закона за премахване на последиците от разпространението на заразата от COVID-19 и постановление № 303 на Министерския съвет за осигуряване на финансови ресурси от бюджетния фонд за непредвидени обстоятелства, заплатите на медицинските работници и културните дейци бяха субсидирани чрез изплащането на безвъзмездни средства с цел да се подпомогнат възнагражденията им, докато са в принудителен отпуск. И двете схеми са обвързани с условието безвъзмездните средства да се използват за покриване на разходите за заплати.

(7) Латвия въведе и две мерки, свързани със здравеопазването. С посочените в искането на Латвия от 7 август 2020 г. актове — постановления на

Министерския съвет № 79, 118 и 220 за осигуряване на финансови ресурси от бюджетния фонд за извънредни ситуации, властите увеличиха разходите във връзка със здравеопазването — за защитно лично оборудване и други медицински консумативи, с оглед на здравето и безопасността на държавните служители и по-специално на здравните работници. Освен това, с посоченото в искането на Латвия от 7 август 2020 г. постановление № 380 на Министерския съвет от 9.6.2020 г. за заделяне на необходимите ресурси за недопускане на зараза в приоритетните институции и по отношение на приоритетните потребности властите изплатиха обезщетения във връзка със заболяванията от COVID-19, при които държавата пое отпуска по болест на лицата, които е трябвало да не ходят на работа поради изискване за самоизолация или за самоналожена карантина. Обичайно работодателят е този, който поема част от обезщетението във връзка с болест, но по тази схема всички разходи се поеха от държавата.

(8) Латвия удовлетворява условията по член 3 от Регламент (ЕС) 2020/672 за отпускане на финансова помощ. Латвия предостави на Комисията убедителни доказателства, че, считано от 1 февруари 2020 г., нейните извършени и планирани публични разходи са се увеличили с 212 808 280 евро, като това увеличение е пряко свързано с компенсаторната схема за работниците и служителите в принудителен отпуск и свързаните с нея схеми за подпомагане, както и със схемата за субсидиране на заплатите на трудещите се в областта на износа, здравеопазването и културата. Това представлява внезапно и съществено увеличение, тъй като новите мерки обхващат значителна част от предприятията и работната сила в Латвия. Латвия възнамерява сама да финансира 20 108 280 евро от увеличения размер на разходите.

(9) В изпълнение на член 6 от Регламент (ЕС) 2020/672 Комисията се консултира с Латвия и провери внезапното и съществено увеличение на извършените и планирани публични разходи, пряко свързани с посочените в искането от 7 август 2020 г. схеми за подпомагане на работата на непълно работно време и подобни мерки, и прибягване до съответните здравни мерки във връзка с избухването на COVID-19.

(10) Поради това на Латвия следва да се предостави финансова помощ, за да ѝ се съдейства да се справи със социално-икономическите последици от тежкия икономически шок, причинен от избухването на COVID-19.

(11) Настоящото решение не засяга резултата от евентуалните производства за нарушения на функционирането на вътрешния пазар, които биха могли да бъдат открити в частност по силата на членове 107 и 108 от ДФЕС. То не обезсилва посоченото в член 108 изискване към държавите членки да уведомяват Комисията за случаите, които биха могли да представляват държавна помощ.

(12) Латвия следва редовно да уведомява Комисията за изпълнението на планираните публични разходи, за да ѝ позволи да прецени доколко те са били изпълнени.

(13) Решението за предоставяне на финансова помощ се взима с отчитане на съществуващите и очакваните нужди на Латвия, както и на исканията за финансова помощ по силата на Регламент (ЕС) 2020/672, които вече са представени или за които е планирано да бъдат представени от други държави членки, при прилагане на принципите на равно третиране, солидарност, пропорционалност и прозрачност,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Латвия удовлетворява условията по член 3 от Регламент (ЕС) 2020/672.

Член 2

1. Съюзът отпуска на Латвия заем с максимален размер 192 700 000 евро. Неговият максимален среден срок до падежа е 15 години.

2. Периодът на усвояване на предоставената по силата на настоящото решение финансова помощ е 18 месеца, считано от датата на влизането му в сила.

3. Комисията предоставя на Латвия финансовата помощ от Съюза чрез максимум осем транша. Всеки транш може да се изплаща на една или няколко вноски. Срокът до падежа на вноските по първия транш може да бъде по-дълъг от максималния срок до падежа, посочен в параграф 1. В такъв случай срокът до падежа на останалите вноски се фиксира така, че след изплащането на всички траншове да е бил спазен посоченият в параграф 1 максимален среден срок до падежа.

4. Отпускането на първия транш зависи от влизането в сила на споразумението за заем, посочено в член 8, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2020/672.

5. Латвия поема разходите по посоченото в член 4 от Регламент (ЕС) 2020/672 финансиране от Съюза за всеки транш, а също така и евентуалните такси и направени от Съюза разходи във връзка с това финансиране.

6. Комисията определя размера и датата на отпускане на траншовете, както и размера на вноските.

Член 3

Латвия може да финансира следните мерки:

а) компенсаторната схема за работниците и служителите в принудителен отпуск — както е предвидена в приетото на 31 март 2020 г. постановление № 179 за обезщетяване за принудителен отпуск на самостоятелно заетите лица, засегнати от разпространението на COVID-19, и приетото на 26 март 2020 г. постановление № 165 за работодателите, засегнати от причинената от COVID-19 криза, които удовлетворяват условията за получаване на компенсации за принудителен отпуск и раздробяване на плащането на просрочените данъци на вноски или отлагането му за период до три години;

б) схемата за помощи за периода на принудителен отпуск — както е предвидена в постановление на Министерския съвет № 236 за осигуряване на финансови ресурси от бюджетния фонд за национални извънредни ситуации;

в) схемата за помощи за детски грижи — както е предвидена в постановление на Министерския съвет № 178 за осигуряване на финансови ресурси от бюджетния фонд за национални извънредни ситуации;

г) схемата за субсидиране на заплатите в туризма и износа — както е предвидена в Информационния доклад за мерките за преодоляване на кризата с Covid-19 и за икономическо възстановяване;

д) схемата за субсидиране на заплатите на медицинските работници и културните дейци — както е предвидена в закона за мерките за предотвратяване и премахване на причинената от разпространението на COVID-19 опасност за държавата и на нейните последици, закона за премахване на последиците от разпространението на заразата от COVID-19 и постановление № 303 на Министерския съвет за осигуряване на финансови ресурси от бюджетния фонд за непредвидени обстоятелства;

е) разходите във връзка със здравеопазването — за защитно лично оборудване, както са предвидени в постановления на Министерския съвет № 79, 118 и 220 за осигуряване на финансови ресурси от бюджетния фонд за извънредни ситуации;

ж) обезщетенията във връзка със заболяванията от COVID-19 — както са предвидени в постановление № 380 на Министерския съвет от 9.6.2020 г. за заделяне на необходимите ресурси за недопускане на зараза в приоритетните институции и по отношение на приоритетните потребности.

Член 4

Латвия уведомява Комисията до [*ДАТА: 6 месеца след датата на публикуване на настоящото решение*] за изпълнението на планираните публични разходи и продължава да я уведомява за това на всеки 6 месеца, докато тези разходи не бъдат изцяло изпълнени.

Член 5

Адресат на настоящото решение е Република Латвия.

Член 6

Настоящото решение се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на […] година.

За Съвета
Председател